Dinde ihlâsı korumak

Mersin'den Yaşar Kılıç: "İhlâs Risâlesinin başında yer alan, 'İnsanlar helâk olur; ancak âlimler hariç. Âlimler helâk olur; ancak ilmiyle amel edenler hariç. İlmiyle amel edenler helâk olur; ancak ihlâslı olanlar hariç. İhlâslı olanlar da her an onu kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyadırlar' hadisini açıklar mısınız? Ayrıca bu risâleyi her on beş günde bir okumak için pratik bir yol önerilebilir mi? Meselâ derslerin öncesinde on beş günde bir bitirilecek şekilde birer düstur okumak tavsiye edilir mi?"

Dinde, inançta, ibadette, her türlü dinî hizmet ve hareketlerde ihlâs isteyen, içtenlik isteyen, samimiyet isteyen bizzat Cenâb-ı Allah'tır. "Onlar ancak dinde ihlâsla ve dosdoğru biçimde ibadet etsinler, namazı dosdoğru kılsınlar ve zekâtı versinler diye emrolundular"1 buyuran Kur'ân, bizden ihlâs istiyor.

Din hizmetlerinde ihlâs ve içtenlik, olmazsa olmaz şarttır. Bu, din hizmetlerinin hiçbir şeye âlet edilmeden, sırf Allah rızası için yapılması demektir. Yukarıda zikredilen hadis, ihlâsı hayatın her alanında şart görüyor. Öncelikle, insanın helâk olmaması için ilim sahibi olması gerektiğini, ilim sahiplerinin helâk olmaktan kurtulmak için bildiklerini yaşamaları gerektiğini, bildiklerini yaşayanların helâk olmaktan kurtulmak için ihlâslı ve samimî olmaları gerektiğini, ihlâslı ve samimî olanların da ölünceye kadar sürekli imtihanda olma haliyle, ihlâsı bozan binlerce sebebe karşı sürekli ihlâslı olma yükümlülüğüyle bıçak sırtında bir tehlike yaşadıklarını Sevgili Peygamberimiz (asm) bu hadislerinde bildiriyor.

İnsanın ebedî kurtuluşa ermesi için bilmesi şarttır. Çünkü bilmek aklın sıfatıdır, vasfıdır, hakkıdır, işidir. İnsan akıl sahibi olarak yaratılmış ve ebediyet noktasında kendisine lâzım olacak bilgileri elde etmek için aklına ehliyet verilmiştir. İnsan bu ehliyetini kullanmalıdır. Kur'ân bu açıdan insana "Oku!"2 diye emreder; "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"3 diye sorar ve insanı kayıtsız şartsız bilmeye davet eder. Bilenlerin, bilmeyenleri Allah katında da geçeceği böylece bildirilmiş olur.

Fakat bilenleri bir tehlike bekliyor: Peygamber Efendimiz'in (asm) uyarısı bundandır. Bilenler, bildiklerini yaşamak ve bunda da ihlâslı olmakla yükümlüdürler. İhlâs yoksa kurtuluş yoktur. Yani bilgi ve amel insanı kurtarmıyor. Cenâb-ı Allah ne için yaşadığımıza bakıyor. Bu anlamda ihlâsın tanımı, bildiğini Allah için yaşamak oluyor.

Peygamber Efendimiz (asm), Allah için amel etmeyi bıçak sırtında bir iş olarak niteliyor. Öyle ki, insan her tecellîde Allah için olup olmama imtihanındadır. Dolayısıyla insan öfkesinde, sevgisinde, acısında, sevincinde, başarısında, iflâsında, gafletinde, hastalığında, sağlığında, iyi halinde, kötü halinde hep Allah için olma vizyonunu korumalıdır. Meselâ, Kur'ân başımıza bir şey isabet ettiğinde (İnnâ Lillah ve innâ ileyhi raciun) 'Biz Allah için yaşıyoruz ve Allah'a döneceğiz' dememiz gerektiğini bize öğretiyor.4 Bu âyeti sadece ölümlerde okuyup diğer tecellilerde Allah'ı unutmak kâmil mânâda ihlâsı yaşamakla bağdaşmaz. Esas olan her tecellîde, her musibette bu âyeti okuyarak Allah'ı hatırlamaktır. Bilmelidir ki Allah hatırlanmazsa hüzün de, hastalık da musibet olduğu gibi; Allah'ı unutturan sağlık da, mutluluk da musibettir.

İhlâslı olanın büyük tehlike içinde olmasından murad, bir meselede Allah için olmayı başaran insanın, diğer bir meselede Allah'ı unutmaması yükümlülüğüdür. Hastalığında Allah'a sığınıp, sağlığında Allah'ı unutması veya iyi günde Allah'a şükredip kötü günde isyan etmesi ya da sevindiğinde Allah'ı hatırlayıp öfkelendiğinde Allah'ı unutarak cinayet işlemesi yahut sıkıntı yokken dindar gözüküp, zora düştüğünde dinini dünya, siyaset, iktidar, hâkim zihniyet, hâkim rejim menfaatine satması imtihan noktasında ihlâs karnesine binlerce kırıklar doldurur.

Anlaşılıyor ki, her tecellide, her işte, her meselede ihlâsı korumak ateşten gömlek giymek gibi zordur. Bundan dolayıdır ki Sevgili ve Müşfik Peygamberimiz (asm) uyarıyor: "İhlâslı olanlar da her an ihlâsı kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıyadır."

İşte bu tehlikeyi bertaraf etmek için Bediüzzaman, İhlâs Risâlesini on beş günde bir okumamızı tavsiye ediyor. Okuma biçimini sınırlandırmak taraflısı değiliz. Fakat tarz olarak, bir defada okuyup kaldırmak yerine, on beş günde bitirecek şekilde bir plânlama ve süreç içerisinde okumak, mümkünse üzerinde müzakereler yapmak hiç şüphesiz tavsiye edilebilir.

Dipnotlar:

1- Beyine Sûresi, 5;

2- Alak Sûresi: 1;

3- Zümer Sûresi: 9;

4- Bakara Sûresi: 156;